

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-62>

ТОРГОВЕЛЬНА ВІЙНА МІЖ США ТА КНР: НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ

У 2018 році розпочалося економічне протистояння між США та КНР, яке можна охарактеризувати як класичну модель «пастки Фуکیدіда», де гегемону (США) кинула виклик зростаюча держава (Китай), і яке переросло у торговельну війну. Цей конфлікт створив ризики глобальної дестабілізації економіки з порушенням принципів вільної торгівлі, зниженими темпами економічного зростання та глобальної нерівності. Виникає необхідність оцінки впливу цієї війни на економіки інших країн, які не є безпосередніми учасниками цього конфлікту, та розробки ефективних стратегій мінімізації наслідків цього протистояння задля збереження стабільності та економічного розвитку.

З огляду на вищевказану проблему комплексний аналіз сучасного стану торговельних відносин між США та Китаєм, глобального впливу торговельної війни на інші країни та оцінка впливу на ключові сектори економіки України дасть змогу розробити стратегії та рекомендації щодо адаптації економіки України до нових реалій світової торгівлі.

Для дослідження цієї проблематики були використані методи статистичного аналізу даних Світової організації торгівлі (СОТ), Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Міжнародного валютного фонду (МВФ), Державної служби статистики України (Держстат), кількісного і якісного порівняння торгових профілів США, КНР і України та аналіз наукових праць і аналітичних звітів науково-дослідних інституцій.

Проведене дослідження встановило, що торговельна війна між США та КНР має негативні наслідки як для обох країн і країн-не учасників конфлікту, так і відкриває нові торговельні можливості, зокрема для України.

США та Китай мають дві найбільші економіки світу. За даними МВФ, станом на жовтень 2024 р. ВВП США становить 29,17 трлн дол. США, тоді як КНР має другу за величиною економіку у світі – ВВП 18,27 трлн дол. США [4].

У доповіді МВФ про перспективи світової економіки у 2023 році висловлювалися застереження щодо негативних наслідків торговельної напруги між США та Китаєм. Особлива увага приділялася перерозподілу

виробництва в глобальному вимірі, оскільки США заохочували американські фірми переносити виробництво у країни з меншою геополітичною напруженістю, а Китай спонукав місцеві підприємства до заміни іноземних технологій на місцеві задля зменшення залежності від імпорту [3]. Такі зміни у глобальних ланцюгах поставок мали протилежний ефект на національні економіки країн, так як зменшення диверсифікації в економіці створило ризики для обох країн. Також ряд взаємних митних зборів на певну кількість товарів, запровадження взаємних санкцій проти технологічних компаній країн і інвестиційні обмеження не сприяють зменшенню негативних наслідків для США та КНР [2].

Торгівельна війна між США та Китаєм створює як ризики, так і можливості для України. Зокрема, зменшення частки товарів із США на китайському ринку відкриває шлях для збільшення експорту українських товарів. Україна змогла зайняти частку, що раніше належала США, у постачанні кукурудзи до Китаю. Продажі кукурудзи зросли з 26 млн дол. США у 2013 році до 1,38 млрд дол. США у 2020 році, тоді як поставки з США впали з 847 млн до 75 млн дол. США за цей же період [1].

У 2020 році Китай став найбільшим експортним ринком для України, з часткою 14,4% від загального обсягу експорту, і хоча з початком повномасштабного російського вторгнення в Україну цей показник впав через порушення логістичних ланцюгів і зниження виробничих потужностей, Китай залишається важливим торговельним партнером, що зберігає потенціал для відновлення та вже показує зростання обсягів експорту. Однак, структура експорту є вузькоспеціалізованою, оскільки 70-80 % експорту до Китаю складають сировина та продукція з низькою доданою вартістю, які легко замінити іншими постачальниками.

Таким чином, торговельна війна між США та КНР сприяла тому, що Україна значно зміцнила свої позиції на китайському ринку, тоді як США залишилися менш вагомим напрямком для зростання українського експорту, однак незважаючи на успіхи у збільшенні експорту до Китаю, його структура не створює значної доданої вартості чи значної кількості робочих місць. Це робить український експорт вразливим до коливань світових цін та політики протекціонізму.

Для подальшого успіху у розширенні експортних поставок необхідно підвищити ефективність реакції виробників на зміни та забезпечити державну підтримку для розширення експорту на китайський ринок.

Україна має змогу скористатися наслідками торгової війни для збільшення експорту, зокрема до Китаю, проте довгострокова стійкість потребує диверсифікації експорту та розвитку продукції з більшою доданою вартістю. Варто підсилувати торговельну дипломатію і розвивати переробну промисловість, інновації та технології, що

збільшать додану вартість продукції, а також залучати інвестиції та впроваджувати інфраструктурні покращення.

Література:

1. Статистика експорту товарів Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>
2. Data from Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/economics/trade>
3. World Economic Outlook (October 2023) – International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023> (дата звернення: 01.11.2024)
4. World Economic Outlook (October 2024) – International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD/USA> (дата звернення: 08.11.2024)